Ahti Fagerblom 24.1.2023

Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta, asiantuntijakuuleminen 24.1.2023

Asia: VNS 15/2022 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030 Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

Pyydettynä lausuntona ilmastonmuutokseen sopeutumiseen koskevasta selonteosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus kannattaa varautumista muuttuvaan ilmastoon. On tärkeää, että ilmastonmuutokseen liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia analysoidaan sekä tehdään kansainvälistä tiedonvaihtoa.

On hyvä, että selonteossa nostetaan esiin myös ilmastonmuutoksesta aiheutuvia taloudellisia näkökulmia sekä korostetaan sopeutumistoimien kustannustehokkuutta. Tulevien muutosten suunta ja voimakkuus osin arvailujen varassa. Koska kaikkeen ei voi varautua, on tärkeää huolehtia erityisesti yhteiskunnan ja teollisuuden perustoimintaedellytyksistä.

Metsätaloutta koskevien kysymysten osalta on erinomaista, että selonteossa viitataan kansalliseen metsästrategiaan sekä metsätalouden kannusteita koskevaan METKA-järjestelmään. Strategioiden ja suunnitelmien päällekkäisyyttä ja ristiriitaisuutta välttäminen on kannatettava lähtökohta.

Ilmastonmuutoksen torjuntaa ja sopeutumista on tarkasteltava yhteneväisinä toimina

Metsäteollisuudella on tärkeä merkitys Suomen hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamiselle, ilmastokädenjäljen tuottamiselle sekä vahvalle taloudelle. Metsäteollisuus on Suomessa jo pitkälle irtautunut fossiilisista polttoaineista ja on Suomen merkittävin uusiutuvan energian tuottaja.

Alan ilmastotiekartasta on nähtävissä, että tehtaamme voivat olla lähes fossiilivapaita vuonna 2035, mikäli toimintaympäristö tukee ilmastomyönteisiä investointeja. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on tärkeää myös metsäteollisuuden tuleville investoinneille ja siten ilmastohyötyjen tuottamiselle.

Selonteko on laaja-alainen ja yleisesti ottaen ansiokkaasti valmisteltu. Metsäteollisuus korostaa seuraavien näkökulmien vahvistamista:

- Huoltovarmuuden merkitys on nykyoloissa korostunut. Raaka-aineiden ja energian saanti on varmistettava myös metsiin liittyvissä tilanteissa. Kotimaisten raaka- ja polttoaineiden hankinnan ja kuljetusten sujuvuus on koko yhteiskunnan toimivuudelle tärkeää.

- On hyvä, että selonteossa ehdotetaan yksityisteiden ja -siltojen kuntokartoitusta, mutta olennaista on infrastruktuurin kunnon konkreettinen parantaminen. Tiestön, siltojen ja muun infrastruktuurin jatkuva kunnossapito lisääntyvien sateiden, tulvien ja pidentyvän kelirikkokauden varalta on konkreettinen tapa sopeutua ilmastonmuutokseen. Ns. korjausvelkaan vastataan parhaiten osoittamalla riittävät määrärahat liikenneväylien (ml. lukien alempiasteisten väylien ja yksityistieverkoston) kunnossapitoon. Lisäksi on tärkeää pitää yllä valtion ja toimijoiden yhteistyötä, jotta upottaville maille soveltuvaa korjuu- ja kuljetusteknologiaa kehitetään ja voidaan ottaa käyttöön.

- Selonteossa tunnistetaan, että metsien osalta varttuneet kuusikot ovat alttiita tuuli- ja lumituhoille sekä vahingollisten eliöiden kuten kirjanpainajien ja juurikäävän aiheuttamille tuhoille. On tärkeää, että näitä ongelmia ratkotaan tavalla, joka tähtää metsien elinvoimaisuuden ja kasvun parantamiseen kansallisen metsästrategian linjausten mukaisesti.

- Tuhoeliöiden leviämisen välttämiseksi on tärkeää, että EU:n tasolla on yhteinen tietopohja sekä valtioiden välillä tehdään sujuvasti rajat ylittävää tieto- ja kokemusvaihtoa. Esimerkiksi metsätuhotilanteiden seurantaa ja ennakointia on jatkuvasti kehitettävä toiminta- ja reagointivalmiuden parantamiseksi. Asiassa on tärkeää olla aktiivinen EU:ssa ja kansainvälissä prosesseissa, joissa tuholaisten leviämistä käsitellään. Estämällä uusien tuholaisten leviäminen Suomeen naapurimaiden metsistä tai muista maista tuotteiden mukana (esimerkiksi mäntyankeroinen, hyönteiset, sienet ja muut patogeenit) pidetään yllä biotalouden mahdollisuuksia vastata ilmastonmuutoksen hillintään.

- Tietoaineistojen vahvistamisen osalta selonteossa tulisi korostaa myös maaperätiedon merkitystä, koska sekä metsä- että maataloudessa sillä on tärkeä rooli ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

- Selontekoon on kirjattu laajasti erilaisia toimenpiteitä, joilla ilmastonmuutoksen aiheuttamia uhkia luonnon monimuotoisuudelle pyritään pienentämään. Sekä suojelu- että ennallistaminen ovat toimenpiteinä sekä suorilta että välillisiltä kustannuksiltaan merkittäviä. Siksi toimenpiteiden priorisointi ja kustannustehokas kohdentaminen on tärkeää. Myös EU:n biodiversiteettistrategian ml. ennallistamisasetuksen toteutus tulee pohjautua jäsenmaiden harkintaan sekä analyysiin toimien taloudellisista-, sosiaalisista- ja ympäristöllisistä vaikutuksista.

- Selonteossa esitetään kartoitettavaksi maakunnallisesti merkittävät ekologiset yhteydet. Valtakunnallisesti merkittävien ekologisten yhteyksien määrittäminen ei

ole tarpeen Suomen kaltaisessa metsäisessä maassa. Suomen pinta-alasta on 75 prosenttia metsää ja ekologiset yhteydet toteutuvat, kun alueet säilyvät metsinä. Ekologinen yhteys on käsitteenä hyvin epämääräinen ja kyseisillä merkinnöillä saataisiin aikaan lähinnä tulkintaongelmia.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja